

A Magyar Ügyvédi Kamara Elnöksége 2/2023. (VII.31.) számú Szakmai Álláspontra az ügyvédjelöltek elektronikus aláírásáról

Az ügyvédjelölt (ugyanúgy, mint mások) használhatnak minősített (tanúsítványon alapuló fokozott biztonságú) aláírást, de ez nem jelenti azt, hogy önmagában ennek folytán azokban az esetekben is helyettesként saját nevükben minősített aláírási joggal járhatnának el, amikor a jogszabály ezt számukra nem teszi lehetővé. Másként fogalmazva az Üttv és eljárási jogszabályok határozzák meg, hogy helyettesként az ügyvédjelölt mely esetekben járhat el, és nem az, hogy van-e saját elektronikus aláírása. Nem adhatja át az ügyvéd az ügyvédjelölt (vagy más helyettese) részére a saját elektronikus aláírása lehetőségét a biztonsági kód és az elektronikus aláíráshoz szükséges eszköz rendelkezésre bocsátásával.

A Magyar Ügyvédi Kamara Elnöksége egyetért a Budapesti Ügyvédi Kamara Informatikai Bizottsága tárgyra nézve kiadott és a jelen Szakmai Álláspont mellékletét képező összegzéssel.

I n d o k o l á s

Egy budapesti ügyvédi irodából olyan megkeresés érkezett a Budapesti Ügyvédi Kamarába, hogy:

„Tájékoztatást szeretnék kérni az elektronikus aláíró tanúsítványok hatásköreiről (e-Szignó). Milyen hatásköre van az ügyvédjelölti / ügyvédasszisztensi aláíró tanúsítványoknak?”

A Budapesti Ügyvédi Kamarában olyan döntés született, hogy ezen megkeresés alapján a Budapesti Ügyvédi Kamara Informatikai Bizottsága összegzést készít „Az ügyvédjelölt és az ügyvédasszisztens aláíró tanúsítványának hatásköre” címmel.

A Budapesti Ügyvédi Kamara Főtitkára átiratot intézett a Szakmai Bizottsághoz, amihez mellékelte az Informatikai Bizottság fenti cím alatt elkészített összefoglaló anyagát és véleményt kért „az ügyvel kapcsolatban”.

A megkeresést a Szakmai Bizottság elnöke a MÜK 2023. április 17-i küldöttgyűlésen a MÜK Elnöke által elmondottak szerint a jövőben kialakítandó eljárási rend szempontjait figyelembe véve a MÜK Elnöke részére továbbította, aki ugyancsak a Szakmai Bizottságtól kérte a BÜK Főtitkára megkeresésére adandó válasz megküldését, aminek a jelen levélben írtakkal tudunk eleget tenni.

A Szakmai Bizottság tagjai részére 2023. május 9-én került megküldésre a Budapesti Ügyvédi Kamara fent hivatkozott összefoglaló anyaga azzal, hogy a válaszadást az ügyvédjelöltek tekintetében látta a Szakmai Bizottság elnöke indokoltnak, mert az ügyvédasszisztens tekintetében vita nélkül álló kérdés, hogy jogi tevékenység keretében helyettesítésre nem jogosultak és ügyvédi tevékenységet nem gyakorolhatnak, ügyvéd helyett aláírási jogosultságuk nincs.

A megkeresésére a Szakmai Bizottság tagjai közül Hidasi Gábor, Kósa Ferenc, Homoki Péter, Gróf Krisztián, Elek György, Szabados János adott választ, melyekben **nem volt lényeges kérdésben vitató álláspont**, inkább észrevételeket és kiegészítéseket tettek a BÜK Informatikai Bizottsága Összefoglaló anyagában írtakhoz képest.

A válaszadás szempontjából több kérdést indokoltnak látszik különválasztani.

- Ezek közül az egyik, hogy az ügyvédjelölt (ugyanúgy, mint mások) használhatnak minősített (tanúsítványon alapuló fokozott biztonságú) aláírást, de ez nem jelenti azt, hogy önmagában ennek folytán azokban az esetekben is helyettesként saját nevükben minősített aláírási joggal járhatnának el helyettesként, amikor a jogszabály ezt számukra nem teszi lehetővé.
Másként fogalmazva az Üttv és eljárási jogszabályok határozzák meg, hogy helyettesként az ügyvédjelölt mely esetekben járhat el, és nem az, hogy van-e saját elektronikus aláírása.
- Ettől a kérdéstől meg kell különböztetni azt a kérdést, hogy átadhatja-e az ügyvéd az ügyvédjelölt (vagy más) részére a saját elektronikus aláírása lehetőségét a biztonsági kód és az elektronikus aláíráshoz szükséges eszköz rendelkezésre bocsátásával, amire az a válasz, hogy nem.

A Budapesti Ügyvédi Kamara Informatikai Bizottsága ugyan megkísérelte teljeskörűen számba venni az ügyvédjelölt számára a jogszabály által biztosított helyettesítési lehetőségeket, de nem utalt az Üttv 62. § (1) bekezdésére, miszerint „az ügyvédjelölt ... ügyvéd, európai közösségi jogász vagy ügyvédi iroda helyetteseként, utasításai szerint, azok ügyfelei számára gyakorolja.”

Alapvető a BÜK Informatikai Bizottsága összefoglaló anyagának 1.1. pontja, miszerint:

„A minősített elektronikus aláírásnak ahhoz kell igazodnia, amit az ügyvédjelölt papír alapon is jogosult aláírni az ügyvéd helyett.”

A kiinduló megfogalmazás tekintetében Kósa Ferenc a következő észrevételt tette:

„Igyekszem mindig elkerülni a "papír alapon" kifejezést, mert a kapcsolattartás kötelezően elektronikus (ezért is törekedtem úgy fogalmazni a válaszaiban úgy, hogy "ahol az Üttv., Pp., Be. stb. szerint ügyvédjelölt eljárhat").”

Ezen túlmenően néhány figyelemreméltó és a kérdéskörben jó eligazítást nyújtó észrevétel:

„A lényeg az, hogy ha esetleg a fogadó fél (pl. OBH, MOKK, cégbíróság stb.) szakrendszere úgy van fejlesztve, hogy csak úgy fogad be automatikusan egy aláírást az eljáró féltől, hogy ellenőrzi az „ügyvédi” titulus mező meglétét az aláírási tanúsítványban (és így pl. jelölti aláírást nem fogadja el), akkor műszakilag nyilván az Üttv. előírásaitól és a munkáltató utasításaitól is függetlenül hiába nyújt be bármi iratot a jelölt, azt műszaki okokból visszautasítják.

Nincsen pontos információm arról, hogy a főbb elektronikus eljárási formákban A) esetleg hol csúszhat át egy jelölti aláírás akkor is, ha arra az Üttv. alapján nem lenne jogosult, illetve B) hol szűrik ki a jelölti aláírást akkor is, ha erre az Üttv. alapján és a munkáltató felhatalmazása alapján is jogosult lenne a jelölt.”

„Ha az ügyvédjelölt eljárhat, akkor aláírhatja akár ő helyettesként a saját elektronikus aláírásával, akár az ügyvéd jóváhagyólag a saját elektronikus aláírásával, akár mindkettejük együtt.”

„Azt a kérdést, hogy mire lehet használni önállóan vagy sem az egyes e-aláírási típusokat, műszaki és jogi szempontból az e-aláírások befogadói döntenek el, azaz a gyakorlatban a szakrendszerek fejlesztői, és nem a MÜK vagy a hitelesítésszolgáltatók (a tanúsítványok kibocsátói). Így a „mire lehet használni” kérdést ügyvédi oldalról kizárólag az irányadó Üttv. és szabályzati előírások szerint kell eldönteni, beleértve a kollégák által korábban említett valamennyi szempontot is, nincsenek és várhatóan nem is lesznek olyan egyedi felhasználhatósági, alkalmazási („hatásköri”) szabályok,

amelyeket a MÜK vagy a Szakmai Bizottság kifejezetten az elektronikus aláírás használhatósága kapcsán tudna rögzíteni.”

„Ahol az ügyvédjelölt (vagy az ügyvédasszisztens) jogszabály szerint eljárhat, ott ez az eljárás lehet szóbeli is és írásbeli is (természetesen szükséges hozzá munkáltatói utasítás vagy engedély, és ha más ügyvéd jelöltje jár el, akkor erre vonatkozó helyettesítési meghatalmazás). És ez alapvetően nem elektronikus aláírás/kapcsolattartás kérdésköre, hanem eljárás(jog)i kérdés.”

Néhányan felvetették, de többségi álláspont szerint alaptalanul, hogy a tanúsítványnak tartalmaznia kellene, hogy ki a helyettesített személy. A többségi álláspont szerint azonban ennek nem a tanúsítványból, hanem magából az okiratból kell kiderülnie.

A helyettesített ügyvéd beazonosításának problematikáját többen tárgyalták a Pp 244. § (3) bekezdése tükrében, miszerint járásbírói ügyben az ügyvédjelölt is lehet jogi képviselő, de természetesen csak akkor, ha a foglalkoztató munkáltató ügyvéd az ügyre meghatalmazással rendelkezik. Ezt a kérdést azonban szintén a fogadó hatóságnak szükséges tisztáznia, és nem tartozik az elektronikus aláírás kérdésköréhez.